

ปฐักิศนหนังสือ Book review

**“The History of
Education in
Modern India, 1757-2012”**

(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4)

เขียนโดย Suresh Chandra Ghosh
พิมพ์โดย สำนักพิมพ์ Orient Blackswan

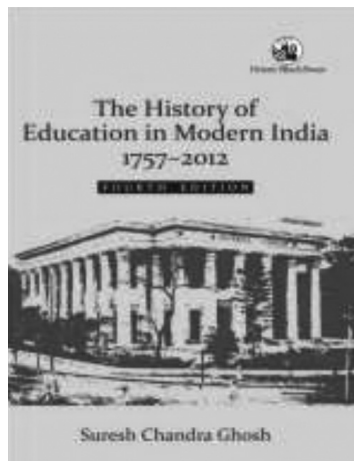
อาดีลัน อูสมะ

School of International Studies.

Jawaharlal Nehru University.

New Delhi. India.

อีเมล: adilun__6@hotmail.com

**The History
of Education in
Modern India,
1757-2012**

(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4)

เขียนโดย : Suresh Chandra Ghosh
พิมพ์โดย สำนักพิมพ์ Orient Blackswan

หนังสือ “The History of Education in Modern India, 1757-2012” (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4) ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.1995 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมาจนถึงครั้งที่ 4 ในปี ค.ศ. 2013 เขียนโดย ผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์การศึกษาอินเดีย Suresh Chandra Ghosh เป็นนักวิชาการที่มีผลงานตีพิมพ์มากมาย โดยเฉพาะหนังสือที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อดังกล่าว เช่น “India Nationalism: A Case Study for the first University Reform by the British Raj” ตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1985, “The History of Education in Ancient India, C. 3000 BC to AD 1192”, “History of Education in Medieval India: 1192 A.D.-1757 A.D.” ทั้งสองเล่มตีพิมพ์ในปี ค.ศ.2001 เป็นต้น Ghosh เคยเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสารณียกรที่ปรึกษา (Editorial Advisory Board) ของวารสาร Paedagogica Historica ซึ่งเป็นวารสารนานาชาติด้านประวัติศาสตร์การศึกษาที่ตีพิมพ์ 3 ภาษาคือ ภาษาอังกฤษ เยอรมันและ

ฝรั่งเศส ผู้เขียนยังเคยดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสาขาประวัติศาสตร์การศึกษา (Chair of History of Education) ที่มหาวิทยาลัยยวาทร์ลาล เนห์รู (Jawaharlal Nehru University) ประเทศอินเดีย จนถึงปี ค.ศ.2002 และเคยเป็นศาสตราจารย์รับเชิญ ณ Friedrich-Schiller University Jena ประเทศเยอรมนีอีกด้วย นอกจากนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้โดยตรง ข้อมูลสำคัญที่ใช้สำหรับการเขียนหนังสือเล่มนี้ยังมาจากการทำวิจัยของผู้เขียนเองในช่วงเวลาและสถานที่ที่ต่างกันทั้งที่อินเดียและสหราชอาณาจักร หากพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน และที่มาของหนังสือเล่มนี้ อาจกล่าวได้ว่า การอ่านงานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การศึกษาอินเดียซึ่งเขียนโดยผู้แต่งที่มีความเชี่ยวชาญและใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการทำวิจัยโดยตรงจึงมีความน่าสนใจ และที่สำคัญเป็นประโยชน์สำหรับมุมมองเชิงเปรียบเทียบระหว่างไทยและอินเดียเพราะว่า หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งให้อินเดียก้าวขึ้นมาเป็นประเทศที่มีอิทธิพลทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศในปัจจุบันคือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพหลายร้อยล้านคนทั้งที่อยู่ในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจากระบบการศึกษาภายในประเทศทั้งสิ้น อาทิ อมาตยา เซน (Amartya Sen) เจ้าของรางวัลโนเบลสาขา เศรษฐศาสตร์ สัตยา นาเดลลา (Satya Nadella) ผู้บริหารของไมโครซอฟท์ ชันดาร์ พิชัย (Sundar Pichai) ซีอีโอกูเกิล เป็นต้น

หนังสือเล่มนี้มีทั้งหมด 397 หน้า แบ่งออกเป็น 25 บท โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออธิบายพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของระบบการศึกษาอินเดียในภาพรวม ตั้งแต่ช่วงเวลาที่ปกครองโดยเจ้าอาณานิคมอังกฤษ ทั้งรูปแบบโดยอ้อมผ่านทางบริษัท

อินเดียตะวันออก (East India Company) และโดยตรงของ
รัฐบาลอังกฤษ (British Raj) ผ่านช่วงเวลาได้รับเอกราชเรื่อยมา
จนกระทั่งปัจจุบัน¹ นอกเหนือจากนั้น ผู้เขียนยังได้หยิบเอา
ประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของระบบการศึกษาอินเดีย
มาตรวจสอบ ได้แก่ การริเริ่มการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ เอกสารเรื่องการศึกษา (Education Despatch) ปี ค.ศ.
1854 การปฏิรูปมหาวิทยาลัยของ Lord Curzon อุปราชแห่ง
อินเดีย (Viceroy of India)² รวมไปถึงนโยบายด้านการศึกษา

¹ บริษัทอินเดียตะวันออก (East India Company) เข้ามาอินเดียเพื่อก่อตั้ง
สถานีการค้าตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 17 ต่อมาก็ค่อย ๆ ขยายอิทธิพลโดยเริ่มต้นจาก
การรบชนะผู้ว่าการแห่งเบงกอล (Nawabs of Bengal) ในยุทธการพลาสซี
(Battle of Plassey) ปี ค.ศ.1757 ซึ่งนักประวัติศาสตร์ต่างเห็นพ้องว่า ชัยชนะ
ของอังกฤษในครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์อินเดียในยุคสมัยใหม่
(Modern Age of Indian History) ต่อมาเมื่อมีการประกาศพระราชบัญญัติ
รัฐบาลอินเดีย (Government of India Act 1858) ในปี ค.ศ.1858 อำนาจ
การปกครองอนุทวีปอินเดียจึงถูกถ่ายโอนจากบริษัทอินเดียตะวันออกไปขึ้นกับ
รัฐบาลอังกฤษโดยตรง (British Raj) ซึ่งปกครองอินเดียตั้งแต่ปี ค.ศ.1858-1947
จนกระทั่งอินเดียได้รับเอกราชในปี ค.ศ.1947

² อุปราช (Viceroy) คือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองแคว้น หรือเขต
ปกครองที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งถือเป็นตัวแทนของกษัตริย์ประจำพื้นที่นั้น ๆ
สำหรับตัวแทนของกษัตริย์อังกฤษในอินเดียช่วงระหว่างปี ค.ศ.1773-1833 เรียก
ว่าข้าหลวงต่างประเทศแห่งแคว้นเบงกอล (Governor-General of Bengal)
ต่อมาระหว่างปี ค.ศ.1833-1858 เรียกว่าข้าหลวงต่างประเทศแห่งอินเดีย
(Governor-General of India) สิ้นสุดระหว่างปี ค.ศ.1858-1947 เรียกกันโดย
ทั่วไปว่า อุปราชแห่งอินเดีย (Viceroy of India) หลังอินเดียได้รับเอกราชตำแหน่ง
นี้ก็ถูกยกเลิกไป

ของรัฐบาลอินเดียในยุคหลังได้รับเอกราชกล่าวคือ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1947 เป็นต้นมา สิ่งที่น่าสนใจอย่างหนึ่งสำหรับหนังสือเล่มนี้คือ ผู้เขียนได้เพิ่มเติมเนื้อหาที่เป็นปัจจุบันซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อถกเถียง และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในนโยบายการศึกษาหลังจากรัฐบาล อินเดียได้ดำเนินการเอาข้อเสนอนะของ National Knowledge Commission และ Yashpal Committee แต่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2005 และ 2008 ตามลำดับมาปฏิบัติ รวมถึงการออกกฎหมาย สิทธิการศึกษาขั้นพื้นฐาน (The Right of Children to Free and Compulsory Education Act) เมื่อปี ค.ศ. 2009 ซึ่งเป็น ส่วนเพิ่มเติมสำคัญที่ทำให้หนังสือฉบับนี้แตกต่างจาก 3 ฉบับที่ ตีพิมพ์ก่อนหน้านี้

หนังสือเล่มนี้ต้องการที่จะฉายภาพพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของระบบการศึกษาอินเดีย รูปแบบการเขียนจึงค่อนข้าง เน้นการดำเนินเรื่องไปตามช่วงเวลาของการเกิดเหตุการณ์สำคัญ ทางประวัติศาสตร์ ผู้เขียนเริ่มต้นด้วยการเกริ่นถึงบริบทของสังคม การศึกษาอินเดียก่อนที่อังกฤษจะเข้ามาปกครอง โดยการเรียน การสอนในช่วงเวลาดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของศาสนา และจิตวิญญาณมากกว่าที่จะเน้นเรียนเพื่อนำความรู้ไปประกอบ อาชีพ ชาวฮินดูและมุสลิมต่างก็มีโรงเรียนในรูปแบบของตัวเอง ภาษาที่ใช้เป็นสื่อการสอนในสถาบันการศึกษาเหล่านี้ซึ่งถือเป็นการ ศึกษาชั้นสูง (Higher education) คือภาษาดั้งเดิม (Classis languages) ได้แก่ ภาษาสันสกฤต อาหรับและเปอร์เซีย ส่วนการ ศึกษาในขั้นต้น (Primary education) นั้นจะมีโรงเรียนแยกออกไปต่างหาก และใช้ภาษาพื้นเมือง (Vernacular languages) เป็น สื่อหลักในการสอน หลังจากที่อังกฤษเข้ามาในอินเดียและขยาย

อิทธิพลมากขึ้นผ่านทางบริษัทอินเดียตะวันออก ระหว่างนั้นเจ้าหน้าที่ของบริษัทบางคนที่มีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาของอินเดีย เช่น Warren Hastings ข้าหลวงต่างพระองค์แห่งแคว้นเบงกอล (Governor-General of Bengal)³ มีความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับวัฒนธรรมฮินโด-เปอร์เซีย จึงสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทเขียนหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว และเขาได้ก่อตั้ง Calcutta Madrasa ในปี ค.ศ.1781 ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับชาวมุสลิม ตามคำเรียกร้องของมุสลิมที่ก่อกวน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีความเห็นว่า ความสนใจ หรือการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่บริษัทอินเดียตะวันออกบางคนในเรื่องดังกล่าวเป็นเพียงแค่ความชื่นชอบ หรือการกระทำส่วนบุคคล ซึ่งไม่ได้สะท้อนถึงแนวนโยบายขององค์กรที่มีต่อการศึกษาในอินเดียแต่อย่างใด (น.11)

ความพยายามอย่างเป็นทางการในนามองค์กรเริ่มต้นขึ้นเมื่อ Charter Act ได้รับการต่ออายุและคลอออกมาเมื่อปี ค.ศ. 1813 ซึ่งเปรียบเสมือนกฎหมายที่กำหนดการดำเนินงานของบริษัทอินเดียตะวันออกในอินเดีย และมีการต่ออายุทุก ๆ 20 ปี โดยในกฎหมายใหม่นี้ในข้อที่ 43 (Clause 43) ได้ระบุว่า ข้าหลวงต่างพระองค์มีอำนาจในการจัดสรรเงิน “จำนวนไม่น้อยกว่า 1 แสนรูปี” ซึ่งเป็นเงินที่ได้จากการเก็บภาษีในแต่ละปีเพื่อพัฒนาการศึกษาในอินเดีย (น. 18) ถึงแม้ข้อกฎหมายที่ออกมาจะโดนวิพากษ์

³ กัลกัตตาเป็นเมืองหลวงของอินเดียในช่วงการปกครองของอังกฤษระหว่างปี ค.ศ.1772-1911 ซึ่งตั้งอยู่ที่แคว้นเบงกอล ปัจจุบันคือ รัฐเบงกอล ตะวันตก (West Bengal) หลังจากนั้นเมืองหลวงก็ย้ายมาอยู่ที่เดลี (Delhi) จนถึงปัจจุบัน

วิจารณ์ว่ามีความกำกวมในบางประเด็น แต่ผู้เขียนเห็นว่า การมีข้อกฎหมายนี้ออกมาถือเป็นการริเริ่มที่สำคัญเพราะเป็นครั้งแรกที่รัฐบาลอาณานิคมกำหนดให้การศึกษาเป็นภารกิจหนึ่งที่จะต้องทำให้แก่คนอินเดีย ทั้ง ๆ ที่ในเวลานั้น เป็นที่เข้าใจว่าการให้การศึกษาแก่ประชาชนยังไม่ได้ถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐด้วยซ้ำไป จึงไม่มีงบประมาณจากรัฐบาลที่จัดสรรสำหรับการศึกษาขั้นต้นเป็นการเฉพาะ กรณีนี้ก็เกิดขึ้นแม้แต่ในอังกฤษเอง ยกเว้นที่สกอตแลนด์ และภาระความรับผิดชอบส่วนใหญ่ในเรื่องนี้กลับไปตกอยู่กับองค์กรการกุศล (น. 19) เพื่อให้การดำเนินการใช้งบประมาณดังกล่าวมีประสิทธิภาพ ต่อมาข้าหลวงฯ จึงได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า General Committee of Public Instruction ขึ้นมาในปี ค.ศ.1823 เปรียบได้กับกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน ถึงแม้จะมีความกำกวมอย่างเป็นรูปธรรมแต่ก็มีข้อถกเถียงเกิดขึ้นในระหว่างสมาชิกกันเองของหน่วยงานดังกล่าวว่า งบประมาณที่จัดสรรไว้สำหรับเรื่องนี้ควรจะใช้สำหรับการสนับสนุนการศึกษาแบบใด ระหว่างการศึกษาที่เน้นการสอนความรู้แบบตะวันตก และใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอนกับการศึกษาที่เน้นการสอนความรู้แบบตะวันออก และใช้ภาษาดั้งเดิมคือ อารหรับ เปอร์เซียและสันสกฤตเป็นสื่อ (Anglo-Oriental controversy) ประกอบกับในเวลานั้นมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกอินเดียที่เป็นเสมือนพลังสนับสนุนให้กับความคิดเห็นแบบแรกมากกว่า ส่งผลให้การทำงานของหน่วยงานด้านการศึกษาดังกล่าวมีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น ในเวลาต่อมาความเปลี่ยนแปลงสำคัญก็เกิดขึ้น เมื่อในปี ค.ศ.1528 Lord Bentinck ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าหลวงต่างประเทศแห่ง

แคว้นเบงกอล และในปี ค.ศ.1834 Sir Macaulay ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกด้านกฎหมายประจำสภาข้าหลวงต่างพระองค์ Sir Macaulay ได้ทำข้อเสนอแนะเป็นหนังสือส่งไปถึง Lord Bentinck ซึ่งตัวเขาเองเป็นขอให้ Sir Macaulay ช่วยเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาสำหรับข้อถกเถียงข้างต้น ท้ายที่สุด ในเดือนมีนาคมปี ค.ศ.1835 Lord Bentinck จึงใช้อำนาจในฐานะข้าหลวงประกาศว่า ต่อจากนี้ไปการเรียนการสอนภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลอังกฤษจะต้องเป็นการศึกษาที่เน้นการสอนความรู้แบบตะวันตกและใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน สำหรับเหตุการณ์นี้ ผู้เขียนมองว่าไม่เพียงแต่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญสำหรับประวัติศาสตร์การศึกษาอินเดีย แต่ถือได้ว่าเป็นการตัดสินใจที่มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับประวัติศาสตร์ของประเทศ (น.34) เพราะเป็นการเปิดโลกภายนอกมาสู่อินเดียและโลกอินเดียออกสู่ยุโรป อีกทั้งยังเป็นสัญญาณของความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของอินเดียในช่วงเวลาหลังจากนี้ (น. 38)

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจดังกล่าวทำให้เกิดแรงต้านจากกลุ่มคนที่ต้องการให้มีการรักษาการเรียนการสอนแบบเก่าเอาไว้ ต่อมาปัญหานี้ก็ได้รับการแก้ไข เมื่อรัฐบาลอังกฤษเริ่มตระหนักว่า การให้การศึกษาแก่ประชาชนหมู่มากรโดยใช้ภาษาอังกฤษย่อมเป็นไปได้ยากที่จะประสบความสำเร็จ ขณะที่คนอินเดียเองก็ยังไม่พร้อมที่จะให้มีการยกเลิกรูปแบบการเรียนการสอนของตัวเอง จึงเห็นว่าควรให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยใช้ภาษาพื้นเมืองเป็นสื่อในการเรียนการสอน และให้การเรียนการสอนทั้งสองระบบแยกกัน และรัฐบาลก็ยังคงให้การสนับสนุนงบประมาณกับ

การเรียนรู้ ทั้งสองรูปแบบต่อไป ต่อมาช่วงเวลาที่คุณเขียนถือว่าเป็นยุคที่มีความสำคัญมากที่สุดในประวัติศาสตร์การศึกษาของอินเดีย ในยุคสมัยใหม่คือ ช่วงการปกครองอินเดียของ Lord Dalhousie (1848-1856) (น. 65) สนับสนุนให้มีการขยายโครงการการศึกษาในระบบภาษาพื้นเมือง เห็นชอบให้มีการปฏิรูปการศึกษาในระดับสูง สนับสนุนการศึกษาของสตรีอินเดียอย่างเป็นทางการครั้งแรก รวมถึงสนใจที่จะพัฒนาการศึกษาเทคนิค การริเริ่มแผนงานเหล่านี้ของ Lord Dalhousie เป็นแนวทางนำไปสู่การออกเอกสารเรื่องการศึกษาในปี ค.ศ.1854 ซึ่งออกโดยคณะกรรมการบริหาร (Court of Directors) ของบริษัทอินเดียตะวันออก ณ กรุงลอนดอน ในเอกสารมีการระบุถึง รูปแบบการเรียนการสอน ตำราและภาษาที่ใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษา การเห็นชอบให้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกหัดครู การให้เงินอุดหนุนสนับสนุนสถาบันการศึกษา รวมทั้งพูดถึงความจำเป็นของการศึกษาวิชาชีพเฉพาะและการก่อตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษา ความสำคัญของเอกสารฉบับนี้คือ ทำให้เกิดแนวนโยบายการศึกษาที่มีความครอบคลุมรอบด้านจนมีการเรียกขานว่าเป็น “Magna Carta” ของการศึกษาอินเดีย (น.81) ดังนั้น ช่วงเวลาหลังจากปี ค.ศ.1854 จึงเห็นการเกิดและเจริญเติบโตของสถาบันการศึกษาอินเดียในทุกระดับตั้งแต่ประถมจนถึงอุดมศึกษา โดยในระดับอุดมศึกษานั้น มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่งในปี ค.ศ. 1857 ที่กัลกัตตา มัทราส (Madras) และบอมเบย์ (Bombay) ตามรูปแบบของมหาวิทยาลัยลอนดอน (University of London) ตามที่ระบุไว้ในเอกสารเรื่องศึกษาระดับดังกล่าว ซึ่งถือเป็นสามมหาวิทยาลัยแรกของอินเดียในยุคสมัยใหม่ ต่อมาก็มีการก่อตั้ง

เพิ่มอีก 2 แห่งที่ละฮอร์ (Lahore) และอัลลาฮาบาด (Allahabad) ในปี ค.ศ.1882 และ 1887 ตามลำดับ ฉะนั้น ในช่วงสิ้นสุดปี ค.ศ.1901-02 สถาบันอุดมศึกษาของอินเดียจึงประกอบด้วย 5 มหาวิทยาลัยใหญ่และวิทยาลัยย่อยอีกหลายแห่งที่ขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยเหล่านี้ (Affiliated Colleges)

อย่างไรก็ตาม เมื่อจำนวนผู้จบการศึกษาเป็นบัณฑิตเพิ่มมากขึ้นตามการขยายตัวของมหาวิทยาลัยก็ได้ส่งผลให้ปัญหาการว่างงานในขณะนั้นเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความไม่พอใจของคนอินเดียต่อนโยบายการแก้ไขปัญหาของผู้ปกครองอาณานิคม จึงเป็นเสมือนเชื้อไฟกระตุ้นแนวคิดชาตินิยมให้มีพลังและความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวก่อตัวและเติบโตขึ้นตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 19 ทำให้ Lord Curzon ในฐานะอุปราชแห่งอินเดียในเวลานั้นมีแนวคิดที่จะปฏิรูปมหาวิทยาลัยเพื่อแก้ไขปัญหาดังต้น โดยต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาเข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลมากขึ้น จึงนำไปสู่การออกเอกสารของรัฐว่าด้วยเรื่องการศึกษา (State Paper on Education) และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (Indian Universities Act) ในเดือนมีนาคมปี ค.ศ.1904 สำหรับเอกสารดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษาของอินเดียที่ครอบคลุมและรอบด้านฉบับแรกที่ถูกออกโดยรัฐบาลอินเดียนับตั้งแต่ถือกำเนิดขึ้นของระบบการศึกษสมัยใหม่ในอินเดียในปี ค.ศ.1854 (น. 122) เนื่องด้วยนโยบายการควบคุมมหาวิทยาลัยของ Lord Curzon และนโยบายการแบ่งแยกแคว้นเบงกอลของอังกฤษในปี ค.ศ.1905 มีวาระซ่อนเร้นต้องการที่จะลดทอนอำนาจและความเข้มแข็งของคนเบงกาลี ได้กระตุ้นให้ปัญญาชนอินเดียออกมาเคลื่อนไหว

มากขึ้นเพื่อนำเสนอแนวการศึกษาแห่งชาติ (National education) โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างระบบการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ถึงแม้ต่อมาจะมีการประกาศยกเลิกการแบ่งแคว้นเบงกอลในปี ค.ศ.1911 และส่งผลให้การเคลื่อนไหวในเรื่องดังกล่าวก็ค่อย ๆ ลดความเข้มข้นลงไปด้วย แต่ผู้เขียนกลับเห็นว่า ถึงแม้ความพยายามดังกล่าวจะไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก แต่ผลพวงจากการเคลื่อนไหวทำให้คนอินเดียเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการมีระบบการศึกษาที่เน้น “แก่นสารและจิตวิญญาณความเป็นอินเดีย” และกระตุ้นความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้นอีกด้วย (น.140) หลังจากช่วงเวลาดังกล่าว ระบบการศึกษาของอินเดียก็ผ่านการปรับปรุงและพัฒนาในหลายมิติ ทั้งการทำให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐบาลมากขึ้น มีการจำกัดการขยายตัวของสถาบันการศึกษาในเชิงปริมาณเพื่อมุ่งความสนใจไปที่การพัฒนาคุณภาพของสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ และการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนในเชิงบริหารรวมถึงเรื่องการศึกษา ระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ก่อนเข้าไปสู่เรื่องนโยบายการศึกษาของอินเดียหลังได้รับเอกราชในปี ค.ศ.1947 ในบทถัดไป ผู้เขียนได้หยิบยกตัวเลขแสดงการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาตั้งแต่ประณมจนถึงอุดมศึกษาในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ก่อนอินเดียได้รับเอกราช การศึกษาในทุกระดับมีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก (น. 175-176)

ช่วงที่ได้รับเอกราชถือเป็นช่วงเวลาสำคัญของอินเดีย ในเวลานั้นมุสลิมกลุ่มใหญ่แยกตัวออกจากอินเดียไปตั้งประเทศปากีสถาน มีรัฐย่อย ๆ เกิดขึ้นมากมายกว่า 500 รัฐ ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านสถานะ ขนาดและความสำคัญ จึงมีความ

ต้องการที่จะรวมกับอินเดีย การศึกษาจึงเป็นเรื่องหนึ่งที่ผู้นำในเวลานั้นให้ความสำคัญ เพราะจำเป็นต้องมีโครงสร้างการศึกษาที่สอดคล้องกับพื้นฐานของประเทศ ต่อมาหลังได้รับเอกราช อินเดียมีปัญหามากมายรุมเร้า กว่าจะมีนโยบายการศึกษาของตนเองที่เป็นรูปธรรมคลอดออกมาในปี ค.ศ.1968 ก็ใช้เวลาถึง 20 ปี ถือได้ว่าเป็นนโยบายการศึกษฉบับแรกหลังได้รับเอกราช อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลานั้นกลุ่มคนวรรณะล่างและชนเผ่าเริ่มมีบทบาทในสังคมการเมืองมากขึ้น ประกอบกับคนอินเดียที่ได้รับการศึกษามีอัตราการว่างงานสูง กลุ่มคนเหล่านี้ได้รวมตัวกันทำทนายและวิพากษ์วิจารณ์ผู้นำและนโยบายของรัฐบาล ในปี ค.ศ. 1986 รัฐบาลได้ปรับปรุงและออก “นโยบายการศึกษาใหม่” (New Education Policy) ในปี ค.ศ.1986 นโยบายฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยเน้นการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมทางการศึกษาไปยังกลุ่มคนที่ก่อนหน้านี้ไม่ค่อยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา ได้แก่ ผู้หญิง จัณฑาล กลุ่มชนเผ่า กลุ่มวรรณะล่าง คนพิการ และชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่ล้าหลัง รวมไปถึงกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลความเจริญและเข้าถึงยาก เช่น ในพื้นที่หุบเขา เกาะและทะเลทราย มีการคาดหวังว่านโยบายนี้จะช่วยให้การศึกษาของอินเดียมีความก้าวหน้ามากขึ้นก่อนเข้าสู่สหัสวรรษใหม่ แต่ปัญหาสำคัญ เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน ความขัดแย้งและความรุนแรงระหว่างกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติและศาสนาต่างกัน การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินนโยบายเรื่องการศึกษาตามกรอบที่วางไว้มีความก้าวหน้าแค่ในระดับหนึ่ง

ความเปลี่ยนแปลงสำคัญเกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อรัฐบาลภายใต้การนำของพรรคองเกรสเล็งเห็นว่า การศึกษาของอินเดีย

จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและกระแสโลกาภิวัตน์ที่ถาโถมเข้ามาสู่ประเทศ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะหลังจากการปฏิรูปและดำเนินนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ (Economic liberalization) ในช่วงทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา ประกอบกับมีการมองว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของอินเดียเป็นเสมือน “เด็กป่วย” ที่จำเป็นจะต้องได้รับการรักษา นายกรัฐมนตรีมานโมฮัน ซิงค์ จึงได้แต่งตั้ง National Knowledge Commission (NKC) ในปี ค.ศ.2005 เพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์และทำข้อเสนอแนะเรื่องการปฏิรูปศึกษาให้กับรัฐบาล ข้อเสนอแนะสำคัญของกรรมการชุดนี้ได้แก่ การสร้างมหาวิทยาลัยเพิ่มให้มีจำนวน 1,500 แห่งภายในปี ค.ศ.2015 รวมถึงการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (National Universities) จำนวน 50 แห่ง การจัดตั้งหน่วยงานอิสระขึ้นมาทำหน้าที่กำกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษา การปรับปรุงมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญในการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มคนที่เสียเปรียบทางสังคม (Affirmative action) นอกจากนี้ รัฐบาลคองเกรสยังได้ปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์บางอย่างในระดับมัธยมศึกษาอีกด้วย เช่น เสนอระบบการให้เกรดเป็นแบบ ten-point scale กำหนดให้มีหลักสูตรในรูปแบบเดียวกันในวิชาวิทยาศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนเกรด 12 เป็นต้น สำหรับระดับประถมศึกษา นั้น หมายความว่า การที่รัฐบาลออกกฎหมายกำหนดให้การเข้าถึงการศึกษาในชั้นประถมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กอินเดียทุกคนที่มีอายุระหว่าง 6 ถึง 14 ปี โดยกฎหมายเรื่องนี้มีการบังคับใช้เมื่อวันที่

1 เมษายน ค.ศ.2010 สำหรับเรื่องนี้ ผู้เขียนได้แสดงทัศนะที่น่าสลดใจว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายนี้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความเอาใจจริงเอาใจของรัฐบาล การมีงบประมาณที่เพียงพอ และการอยู่ในตำแหน่งอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลพรรคคองเกรส หรือของพรรคที่มีแนวคิดเรื่องนี้คล้ายกับพรรคคองเกรส (น. 261-263) ในบทส่งท้ายของหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้คาดการณ์และสรุปว่า ช่วงเวลาหลังจากนี้สังคมอินเดียจะดำเนินไปในลักษณะที่ความขัดแย้งและการแบ่งแยกทางสังคมจะมีมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่จะกระทบกับการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป แต่จะส่งผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลาง รวมทั้งการกำหนดและดำเนินนโยบายของรัฐบาลในทุกเรื่อง ซึ่งรวมถึงเรื่องการศึกษาด้วย (น. 374)

หนังสือเล่มนี้มีโครงสร้างและมีการจัดวางหัวข้อได้ดี โดยเน้นการดำเนินเรื่องตามช่วงเวลาการเกิดเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์การศึกษาอินเดีย จึงเหมาะสำหรับคนทั่วไปที่ชอบอ่านและสนใจประวัติศาสตร์เป็นทุนเดิม อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทที่เป็นอินเดีย หนังสือเล่มนี้อาจจะอ่านไม่ถนัดนักเพราะมีชื่อ หรือคำเฉพาะจำนวนมาก ฉะนั้นใครที่เคยอ่านหนังสือประวัติศาสตร์สังคม หรือการเมืองอินเดียมาบ้างแล้ว ก็อาจจะช่วยให้อ่านหนังสือเล่มนี้เข้าใจง่ายขึ้น ขณะเดียวกันการอ่านหนังสือประวัติศาสตร์การศึกษาของประเทศใดประเทศหนึ่ง ก็เสมือนเป็นการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของประเทศนั้นไปด้วย สำหรับเหตุผลที่ข้าพเจ้าเลือกปริทัศน์หนังสือเล่มนี้มี 2 ประการ ประการแรก อันเนื่องมาจากในฐานะคนที่เรียนอินเดีย ข้าพเจ้าสงสัยมาตลอดว่าทำไมนักเรียนนักศึกษาอินเดียเก่งภาษาอังกฤษ

หนึ่งในคำตอบจากคนทั่วไปคือ อินเดียเคยเป็นอาณานิคมของ อังกฤษมาก่อน แต่ถ้าถามต่อไปว่าอังกฤษทำอะไรกับระบบการศึกษาของอินเดียบ้าง คำตอบที่ข้าพเจ้าได้รับมักไม่ชัดเจนมากนัก ดังนั้น เพื่อหาคำตอบและเข้าใจพัฒนาการของเรื่องนี้อย่างเป็นระบบ การอ่านหนังสือประวัติศาสตร์การศึกษาอินเดียจึงอาจจะเป็นทางออกหนึ่งที่จะช่วยไขข้อข้องใจได้ ประการสุดท้าย โดยพื้นฐานอินเดียเป็นที่มีขนาดใหญ่ ประชากรมากเป็นอันดับสองของโลก และมีความหลากหลายทั้งในด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ฯลฯ อินเดียจึงมีหลายมุมให้มองและทำความเข้าใจทั้งแง่มุมดีและลบ การศึกษาก็เป็นจุดแข็งหนึ่งของประเทศนี้ เพราะมีการผลิตคนที่มีคุณภาพและศักยภาพออกมามากมาย ได้กลายเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้า ฉะนั้นการนำเสนอเรื่องการศึกษา ก็อาจจะช่วยดึงความสนใจให้คนทั่วไปลองหันมามองอินเดียในมุมนี้บ้าง